

Kajaanin kaupunki

Kajaanin hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2026

kajaanilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2025

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien ja hyvinvointialueiden perustehtävä. Kunnassa valmistellaan valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus, jonka tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan ja seurataan vuosittain vuosiraportin muodossa, osana kuntasuunnittelua (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 29.6.2021/612 §6, §7).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti tiivistää kajaanilaisten hyvinvoinnin tilan vuonna 2025. Raportti sisältää:

- Tiivistetyt muutamat keskeiset mittarit (HYTE-kertoimen määrä, TEA-aktiivisuus, PYLL)
- Muutamia keskeisiä hyvinvointitietoja.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilannetta ja seuranta ei poikkeavasti käsitellä tässä raportissa, sillä edellisen hyvinvointisuunnitelman toteuma on koottu laajaan hyvinvointikertomukseen 2022–2025, joka on valmistunut kesäkuussa 2025. Nyt keväällä 2026 hyväksyttävän hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilanne ja seuranta raportoidaan vuosittain valtuustolle.

HYTE-kertoimen indikaattorit (prosessi- ja tulosindikaattorit) raportoidaan talousarviossa. Laaja indikaattoreihin perustuva selvitys ja vertailu vertailukuntiin tehdään aina laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Hyvinvointisuunnitelma on työkalu hyvinvointityön johtamiseen ja suunnitteluun sekä kehittämiseen ja seurantaan.

Vuosiraportin tietolähteet

Kunnille on tulossa hyvinvointikertomukseen vähimmäistietosisältö, joka on velvoittava.

Vuosiraportin keskeisimmät tietolähteet ovat mm.

- Valtakunnalliset
 - TEAviisari-tiedonkeruu
 - THL:n Sotkanet-tietokanta
 - Kouluterveyskysely 2025
 - HYTE-kertoimen indikaattorit
- Paikalliset:
 - Kävijämäärät, kenttätieto
- Vertailukunnat:
 - Itä-Suomi: Mikkeli
 - Länsi-Suomi: Kokkola
 - Etelä-Suomi: Salo
 - Pohjois-Suomi: Tornio

HYTE-KERROIN

- HYTE-kerroin on taloudellinen kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan rahoituksen valtionosuus määräytyy tältä osin kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kerroin on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta.
- HYTE-kerroin lasketaan siihen valittujen indikaattoreiden pohjalta (prosessi- ja tulosindikaattorit). Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.
 - Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit 15 kpl mittaavat nykytilannetta.
 - Tulosindikaattorit 5 kpl mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.

	2022	2023	2024	2025
Kajaani	67	65	54	58
Kokkola	72	71	63	63
Mikkeli	68	69	62	62
Salo	62	63	61	61
Tornio	59	56	57	57

HYTE-kertoimen kehitys (0–100)

	2022	2023	2024	2025
Kajaani	19	18,4	16,9	17,8
Kokkola	20,4	20	19,5	20
Mikkeli	19,4	19,5	19,2	19,9
Salo	17,7	17,8	19	22,5
Tornio	16,6	15,7	17,6	19

HYTE-kerroin euroa/asukas: Kajaanin HYTE-kerroin euroa / asukas, eli kertoimen arvo muutettuna euroiksi asukasta kohden.

Avustukset

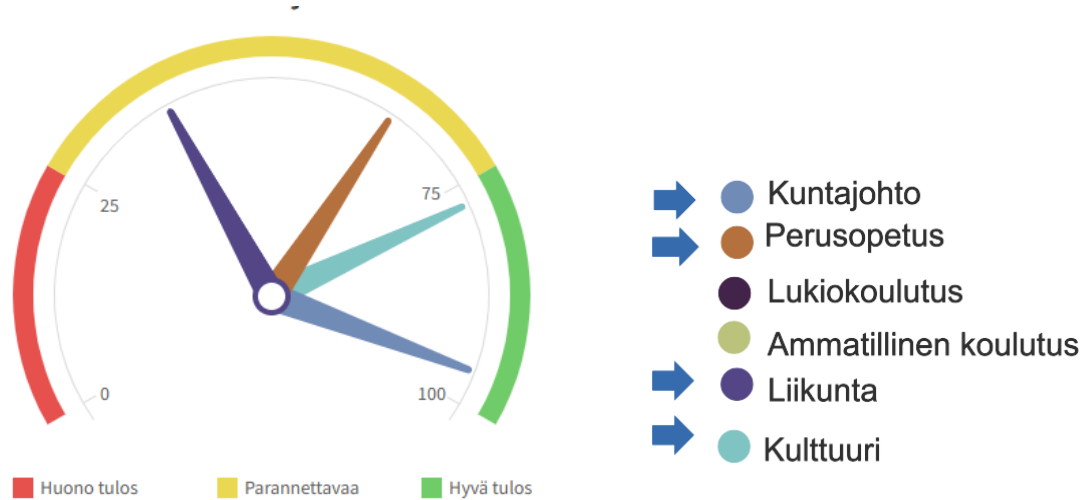
JÄRJESTÖT KUMPPANEINA HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUKSESSA

- Järjestöt tekevät vuosittain huomattavaa hyvinvointityötä.
- Kajaanin kaupungin järjestöavustukset:
 - Järjestöjen toiminta-avustukset
 - Järjestöjen kohde- ja kehittämisavustukset
 - Tapahtuma-avustukset
 - Urheilun markkinointituki
 - Kumppanuussopimukset
 - Työllisyysavustukset

Osallisuus- ja hyvinvointijaoston
myöntämiä avustuksia myönnetty
v. 2025
405 760 euroa

Työllisyysavustuksia (pl. kuntalisät)
myönnetty
v. 2025
255 000 euroa
(sis. hankkeet 75 000e)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEAviisari)

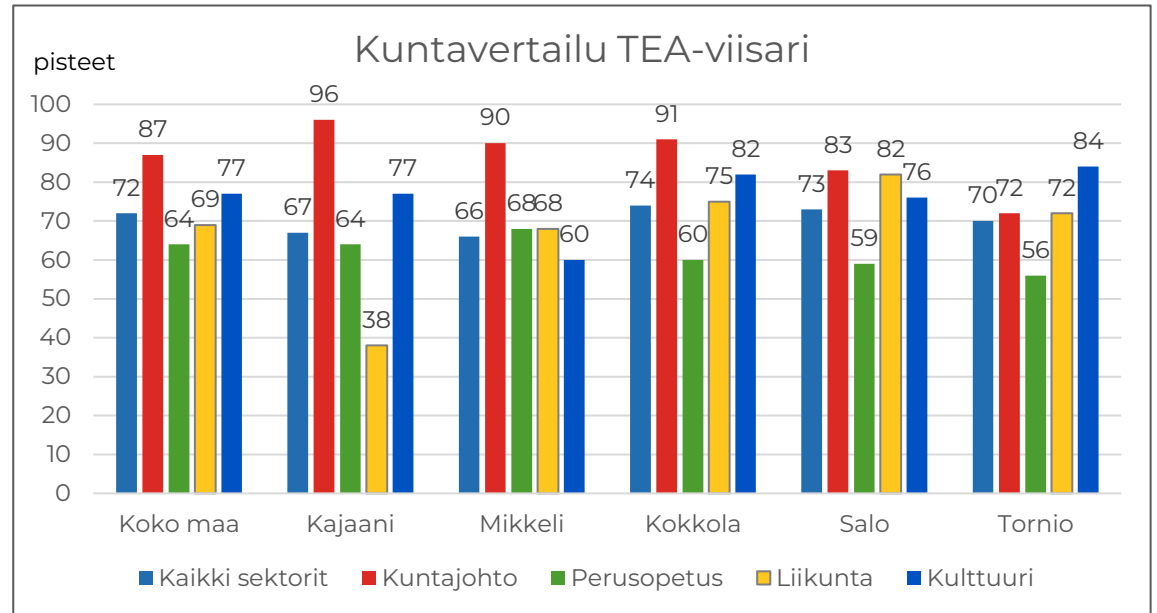

TEA-tiedonkeruilla selvitetään kuntien toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tiedonkeruun toteuttavat yhteistyössä THL, STM ja Kuntaliitto.

Liikunnan osalta tilanne on käyty läpi, eikä tilanne ole yhtä huolestuttava kuin minkä kuvan tulokset antavat.

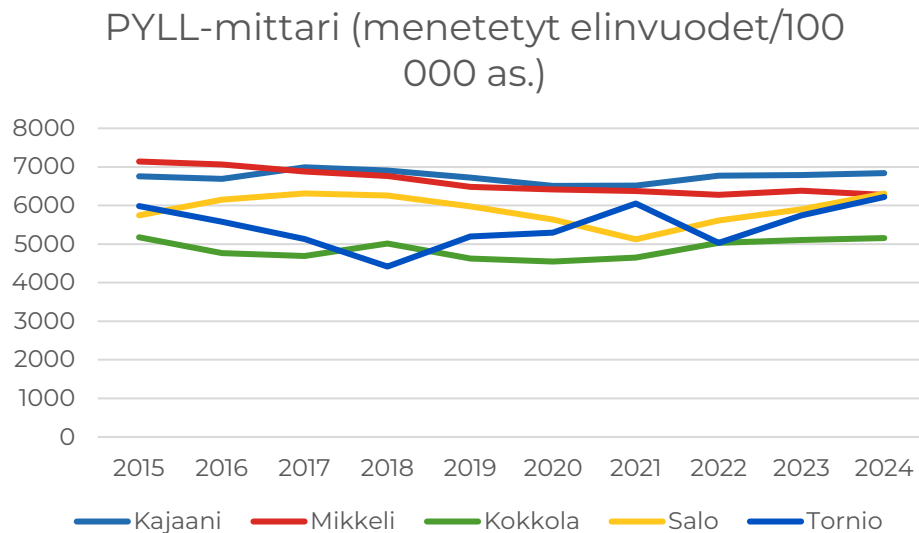
Lisätietoa ja kaikki tiedot löytyvät TEAviisari-verkkopalvelusta:

<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

Terveyden edistämisen aktiivisuus Kajaanissa ja vertailukunnissa TEA-viisariin perustuen. Aineisto 19.12.2025.

Menetetyt elinvuodet PYLL-mittari (menetetyt elinvuodet/ 100 000as.)

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti.

Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta.

Menetetyt elinvuodet (PYLL = Potential Years of Life Lost) -indeksi muodostetaan laskemalla ensin kuolemistodennäköisyys jokaisessa ikäryhmässä jakamalla kuolemantapausten lukumäärä kyseisen ikäryhmän koolla. Saatu luku kerrotaan menetettyjen elinvuosien määrällä (esim. 0-vuotiaana kuolleen arvioidaan menettävän 80 vuotta, 20-vuotiaana kuolleen 60 vuotta jne.). Näistä ikäryhmittäisistä luvuista lasketaan painotettu summa käyttäen painoina alle 80-vuotiaiden ikärakennetta koko maassa, jotta alueiden erilaiset ikärakenteet eivät vääristä vertailua. Lopuksi kerrotaan saatu luku 100 000:lla.

Sukupuolten väliset erot ovat erittäin suuret: Kajaanissa miesten menetettyjen elinvuosien määrä v. 2024 (8871) on melkein kaksinkertainen naisten vastaavan vuoden määrään (4576) verrattuna.

Miesten menetettyjen elinvuosien määrä on kuitenkin laskenut tasaisesti (v.2017 10 608, v.2019 9079, v. 2021 8257), kunnes nousut taas vuosina 2023 (8853) ja vuonna 2024 (8871).

84 %

4–5. luokkalaisista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa.

55 %

v. 2023 63 %

8–9.luokkalaisista syö aamupalaa joka arkiamu.

14 %

v. 2023 19 %

8–9lk. tuntee itsensä yksinäiseksi.

23 %

(v. 2023 32 %)

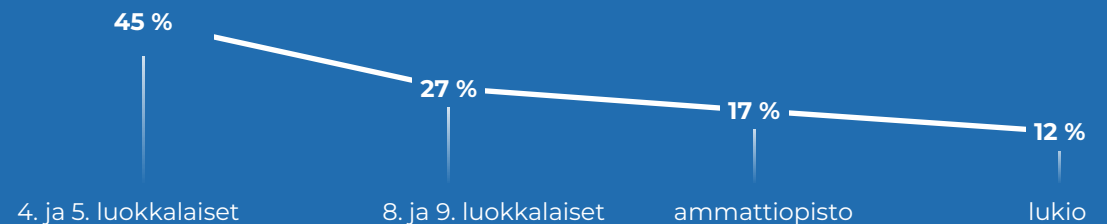
Ammatillisen oppilaitoksen nuorista on kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua.

Käyttää nykyään tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja.

8–9 lk. 21 %
lukio 28 %
ammattiopisto 47 %

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset

65 vuotta täyttäneillä vähenivät usean vuoden. Nyt kasvaneet hieman.

Ikäihmisten kohdalla huolestuttaa mm. yksinäisyyden kokemus ja liikkumattomuus alkoholin käyttö.

31 %

4.-5. lk.

12 %

8.-9. lk.

Terveyttä edistäviä elämäntapoja

(syö aamupalan joka arkipäivä, liikkuu vähintään tunnin päivässä ja nukkuu mielestään riittävästi)

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset/ 100 asukasta

148,7

Tapaturmaindeksi
(ikävakioitu)

Verrataan koko maan
lukuun 100.

46 %

Harrastaa kulttuuria ja
taidetta vähintään
yhtenä päivänä
viikossa.

(8.-9. lk. oppilaista)

55 % 8-9. luokkalaisista nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia.

756,95 km

Liikuntareittien pituus

18,5 %

Syrjäytymisriskissä (ei
työssä, ei opiskele ei
varusmiespalveluksessa)
olevat 18 - 24 -vuotiaat, %
vastaavanikäistä
(v. 2023 20,5 %)

36 % 5. luokan oppilaista on heikko
fyysinen toimintakyky
(v. 2024 43,8 %)

48 % 8. luokan oppilaista on heikko
fyysinen toimintakyky
(v. 2024 46,8 %)

93 %

koee
asuinalueensa
turvalliseksi.

**Turvallisuuden-
tunne on
Kajaanissa
korkea.**

23 % on kokenut syrjintää tai häirintää

sukupuoleen liittyvä häirintä on yleisin syy (8 % vastaajista).

**Netti- ja talousrikokset ovat nousseet vahvasti eikä
Kajaani ole poikkeus.**

**Turvallisuuteen liittyen
kajaanilaisia huolestuttavat
pääasiassa yhteiskunnalliset ja
päihteiden käyttöön liittyvät
ilmiöt.**

95 %

koee rikollisuuden ja
järjestyshäiriöt pääosin
pienänä ongelmana tai
ei näe ongelmaa.

**Oman asuinalueen
koetut ongelmat**

(asteikko: 1-5)

- Ympäristön roskaisuus (ka 2,1)
- Huumeiden käyttäjät/ myyjät (ka 1,9)
- Nuorison häiritsevä käytös (ka 1,9)
- Räyhäävät päihtyneet (ka 1,8)

49 % vastaajista on sattunut tapaturma viimeisen 12 kk aikana

Yleisimmät tapaturmat:

- liukastuminen 44 %
- kaatuminen 18 %
- liikenneonnettomuus 3 %

Kajaanin kaupunki